

Шеріл КРОКЕР

ПОЛІТИКА ПІДТРИМКИ ІНКЛЮЗІЇ (КАНАДСЬКИЙ ДОСВІД)*

Вступ

Успішна інклюзивна освіта передбачає цілеспрямовану підготовку вчителів, підтримку дітей та їхніх родин до того, як учень прийде до школи, а також відповідний супровід упродовж навчання в школі. Крім того, важливою є підтримка з боку Міністерства освіти. У цій статті висвітлено особливості підготовки педагогічних кадрів у провінції Альберта, подано огляд загальних послуг, доступних дітям та їхнім родинам завдяки піклуванню уряду цієї провінції, а також описано, яким чином інклюзивна освіта підтримується на рівні Міністерства освіти.

Програми підготовки вчителя

Студенти, які хочуть здобути освіту вчителя, зазвичай вступають до бакалаврату. Майже все навчання зосереджено на початковій освіті. Курсова робота (coursework) виконується за другою спеціалізацією — «спеціальна освіта». Як обов'язкові дисципліни студенти вивчають: виняткові стани, оцінювання та індивідуалізація, інклюзивна освіта та консультування, співробітництво в спеціальній освіті.

Освітні програми після здобуття ступеня бакалавра

Студенти, які вже здобули освіту і мають ступінь бакалавра, можуть продовжити навчання за окремою 24-кредитною програмою (8 курсів по 3 кредити кожен). Вона розгалужується на два напрями — початкова та середня освіта — і має чотири основні курси і чотири курси на вибір. Чотири обов'язкових курси за напрямом початкової освіти — це оцінювання та індивідуалізація навчання для учнів з особливими потребами, управління поведінкою, консультування та співробітництво, поглиблене оцінювання. Чотири курси за напрямом середньої освіти — це особливості розвитку підлітків, поведінковий менеджмент, консультування та

співробітництво, індивідуалізація навчання для підлітків з особливими потребами.

Програми підготовки магістра і кандидата наук

Студенти можуть продовжувати навчання на рівні магістратури або здобувати ступінь кандидата наук (Ph.D.). Студенти-магістри виконують курсові і дипломні роботи. Претенденти на ступінь кандидата наук (Ph.D.) мають провести дослідження, написати і захистити дисертацію. Студентам-магістрам та аспірантам викладають такі курси: методи дослідження, поглиблене оцінювання і тестування, сучасна наукова проблематика, мотивація, інклюзивні освітні стратегії, розвиток, навчання та пізнавальна діяльність.

Загальна підтримка дітей з особливостями психофізичного розвитку та їхніх родин

До початку навчання в школі для дітей з особливими потребами та їхніх родин пропонуються різноманітні види підтримки та послуг. Родини потребують інформації про діагноз їхніх дітей, а також щодо їх навчання та освітнього інтегрування. Крім того, батьки часто одержують допомогу від батьківських груп підтримки.

Чимало дітей з порушеннями психофізичного розвитку мають змогу залучатися до ранніх інтервенційних програм (програми початкового інтенсивного впливу). Дітям від народження до двох з половиною років такі послуги зазвичай надаються вдома. Спеціалісти працюють безпосередньо з дитиною, щоб допомогти розвинути ті сфери, в яких спостерігається затримка. Ці послуги індивідуалізовані і можуть полягати в розвитку мовленнєвих, комунікативних, фізичних, поведінкових або навчальних умінь і навичок. Діти віком від двох з половиною до п'яти років мають доступ до послуг на базі центрів, де з малюками працюють фахівці

(індивідуально та в групах) з метою їх всебічного розвитку та соціалізації. Відповідні вміння і навички є надзвичайно важливими, коли дітей залучають до ранніх дошкільних і шкільних програм. Ранні інтервенційні програми спрямовані на розвиток у малюків тих умінь і навичок, які дітьми з типовим розвитком опановуються автоматично.

Сімейні послуги, що пропонуються Міністерством освіти для дітей та їхніх родин, вважаються додатковими, водночас малюки та їхні батьки розглядаються цілісно, в єдиному контексті родин. Варто зазначити, що організація «Сімейні послуги для дітей з порушеннями» (Family Supports to Children with Disabilities) надає фінансову підтримку, пов'язану з непередбаченими витратами, що є необхідними у процесі виховання дитини з особливостями психофізичного розвитку. Крім того, сімейна підтримка виявляється і у формі надання перепочинку (спеціальний персонал чи волонтери замінюють батьків чи особу, котра доглядає за дитиною, аби надати їм перепочинок, можливість зайнятися нагальними справами тощо) та психологічної допомоги.

Розміщення в школі

З моменту вступу до школи, перебування в ній дитини, навчання, розвиток, відповідний супровід, забезпечуються законом і школою. Найпершим варіантом розміщення будь-якої дитини розглядається найближча школа і загальноосвітній клас. Це офіційне правило ґрунтується на філософії рівності, участі, гідності та цінності кожної особистості. Повне залучення кожного учня до освітньої програми дає змогу розвивати весь його потенціал. Учня вважають таким, що потребує спеціальної освіти, якщо він має особливі поведінкові, комунікативні, інтелектуальні, навчальні або фізичні показники. Учнів, які потребують спеціальних медичних послуг, а також

обдарованих, талановитих дітей також відносять до цієї категорії, яка може отримувати спеціальні освітні послуги. Рішення про розміщення дитини в спеціальній освітній програмі має ухвалюватися під час консультації з нею (якщо можливо) та батьками. Батьки розглядаються як рівні партнери у навчанні їхньої дитини. Розміщення відбувається з максимальним урахуванням інтересів дитини. Цей процес дає батькам/опікунам змогу визначитися в ухваленні рішень стосовно всіх аспектів розміщення дитини та створення індивідуалізованого навчального плану. Якщо учня залучити до спеціальної освітньої програми, школа зобов'язана розробити індивідуалізований навчальний план, який охоплює такі компоненти:

- оцінювання (діагностика);
- цілі;
- завдання;
- рекомендації стосовно освітніх послуг;
- дати перегляду плану;
- план розміщення, якщо послуги надаються поза межами загальноосвітнього класу;
- план розміщення для повернення до загальноосвітнього класу (якщо дитина навчається в спеціальному класі).

Якщо батьки не погоджуються з рішенням щодо розміщення дитини, насамперед вони апелюють до школи. Якщо не вдається досягти згоди на рівні школи, вони звертаються до шкільної ради. Третій рівень апелювання. — об'єктивний перегляд наглядовою комісією. І, безперечно, батьки можуть звертатись до міністра освіти.

Підтримка вчителів

На офіційному рівні вчителі також мають певну підтримку: постійне належне методичне забезпечення, підтримки у класі, доступ до участі в різноманітних фахових тренінгах, можливість постійного професійного зростання, освітнє асистування. Крім того передбачено консультативні послуги з питань: спілкування, підтримки в навчанні, фізичного та сенсорного розвитку дітей, підтримки інклюзивного освітнього середовища для учня. Консультації вчителів надаються безпосередньо в класі.

Шкільні та районні ініціативи, такі, наприклад, як щорічний з'їзд, семінари та конференції з різних тем допомагають вчителям у з'ясуванні професійних практичних питань.

Зазвичай інклюзивна освіта, загальні стратегії, індивідуальні управлінські стратегії, які застосовуються до кожного окремого учня, обговорюються на цих зібраннях. Семінари професійного розвитку пропонуються упродовж навчального року у межах окремих шкіл та на рівні районів. Учителів заохочують відвідувати запропоновані курси і влітку. Крім того, є можливість брати участь у різних заходах у вихідні дні, хоча їх кількість обмежена.

Асоціація вчителів провінції Альберта також відіграє важливу роль у постійному професійному зростанні педагогів. Їм пропонують інформаційну та методичну підтримку у процесі розробки та реалізації індивідуалізованих навчальних планів. Асоціація вчителів цієї провінції розробила офіційні рекомендації щодо видів підтримки для вчителів в інклюзивних класах. Один з таких документів надає специфічні рекомендації щодо зменшення кількості учнів в інклюзивному класі. Поки що ці документи не набули чинності закону. Проте вони позитивно впливають на політику і практику інклюзивної освіти.

Висновки

Ми переконані в необхідності: широкої підтримки та співробітництва у забезпеченні успішної інклюзивної освіти для дітей з особливостями психофізичного розвитку; надання загальної підтримки і послуг дітям та їхнім родинам; провідної ролі Міністерства освіти, яке має визначати політику для інклюзивної освіти; підготовки вчителів, а також створення програм професійного розвитку педагогів, що допоможуть їм здобути нові знання та вміння, необхідні для успішного інтегрування учнів з особливостями психофізичного розвитку у клас.

Література

1. Government of Alberta (2009). Programming for special education. Retrieved April 21, 2009 at <http://education.alberta.ca/admin/special/programming.aspx>
2. Government of Alberta (2009). Children with disabilities. Retrieved April 21, 2009 at <http://www.child.alberta.ca/home/591.cfm>
3. The Alberta Teachers Association (2009). Issues in education. Retrieved April 21, 2009 at Wikipedia (2009). Early childhood intervention. Retrieved April 21, 2009 at http://en.wikipedia.org/wiki/Early_childhood_intervention

4. University of Alberta (2009). Faculty of education. Retrieved April 21, 2000 at

<http://www.uofaweb.ualberta.ca/education/>

5. Wikipedia (2009). Early childhood intervention. Retrieved April 21, 2009 at http://en.wikipedia.org/wiki/Early_childhood_intervention